

VĒSTURES UN
SOCIĀLO ZINĪBU
SKOLOTĀJU
BIEDRĪBA

SKOLĒNU PROJEKTA DARBU KONKURSS

VĒSTURE AP MUMS

2024./2025. mācību gada

NOLIKUMS

AGRĀK TE BIJA...

1. **Konkursa mērķis** ir veicināt Latvijas vēstures izzināšanu un sekmēt pilsonisko līdzdalību, jauniešiem apzinot un analizējot vēstures avotus, izstrādājot avotu pētījumā balstītu projektu.

2. **Konkursa uzdevumi:**

- 1) veidot prasmi apzināt, apkopot, analizēt un interpretēt vēstures avotus;
- 2) attīstīt prasmi veidot jēgpilnu pētniecisko darbu dažādās formās;
- 3) sekmēt prasmi piedāvāt un īstenot konkrētas rīcības iniciatīvas, kas vērstas uz nacionālās, reģionālās vai vietējās identitātes apzināšanos;
- 4) popularizēt plašākai sabiedrībai autentiskas liecības par vēstures notikumiem un procesiem, lai iesaistītu plašāku sabiedrību vēstures liecību saglabāšanā;
- 5) veicināt prasmi uzstāties publikas priekšā un skaidrot savu izstrādāto darbu.

3. **Konkursa tēma „AGRĀK TE BIJA...”**

Laika ritums neapstājas un, lai arī ēkas varētu šķist ir kaut kas tāds, kas ir paliekošs, apskatot senas fotogrāfijas vai pēc ilgāka laika nokļūstot vietā, kur ir būts agrāk, redzam, cik ļoti viss ir mainījies. Jebkura būve ir laikmeta lieciniece un vēstī, kā dažādas vēsturiskas un sabiedriskas norises izmaina vidi un atspoguļo cilvēku likteņus. Par pētījuma objektu var kļūt jebkādas ēkas, piemēram, muižas, aptiekas, saietā nami, īres nami, rūpnīca, garāžas, šķūnīši, pagrabi, saimnieciska rakstura ēka, baznīcas, kapliņas, reliģiska rakstura ēkas, jebkāda veida apbūve, no kuras mūsdienās **vairs nekas nav saglabājies**. Mūsdienās šajā vietā varētu būt citas ēkas, laukums, u.c. Apliecinājums, ka konkrētā vieta agrāk izskatījās savādāk, būtu meklējams senās fotogrāfijās, kartēs, uzmērījumos, dokumentos, aprakstos, kā arī cilvēku atmiņās.

Uzmanību! Tēmas ietvaros kā pētniecības objekti nevar būt ēkas, kas ir kaut daļēji vēl šodien saglabājušās, kā arī nevar pētīt notikumus vai dabas objektus, piemēram, ka agrāk te ir notikusi kauja vai šajā vietā ir plūdusi upe. Ja zudušajā namā ir dzīvojušas ievērojamas personības un par to liecina avoti, to vajag aprakstīt, bet tikai nama izpētes kontekstā nevis personības kā visa darba galvenais izpētes objekts.

Bērniem un jauniešiem veiktie pētījumi un izstrādātie projekti ļaus ieskatīties Latvijas vēsturē, izprast, cik liela daļa no valsts kultūras mantojuma ir gājusi bojā gan saimnieciskās darbības, gan kara postījumu, gan progresā vārdā.

4. Projekta darbu veidi

Pētniecības darbs

Pētījuma centrā ir pētniecisks jautājums. Pētnieka uzdevums ir izmantot vēstures avotus un tiem iegūt pēc iespējas vairāk informācijas, kas palīdzētu uz šo jautājumu atbildēt. Katrs vēstures avots autoram ir jāinterpretē – tā sniegtā informācija jāsalīdzina un jāpapildina ar citos avotos atrodamu informāciju, piemēram, fotogrāfijām, atmiņām, dokumentiem, dienasgrāmatām, vēstulēm, intervijām, u. c. Pētījumā vajadzētu iekļaut fotogrāfijas, kā vieta izskatījās agrāk un tagad. Ja būve nav fotografēta, tad varbūt ir glezna, zīmējums vai arī mutvārdu stāstījums, kā agrāk bija. Avoti par vairs neesošās būves vēsturi var glabāties gan arhīvā, gan skolas, novada vai nacionālā muzejā vai konkursa dalībnieku mājās, gan laikabiedru atmiņās. Pētījums var būt noformēts kā ZPD, argumentēta eseja, jebkurš zinātnisks raksts.

Jaunrades darbs

Līdzīgi - darba pamatā ir pētījums. Pētījuma rezultātus var izklāstīt kā tūrisma ceļvedi, fotoalbumu ar pētījuma aprakstu, maketu, spēli, filmu, infografiku, vēsturisko notikumu rekonstrukciju.

Sabiedriskais darbs

Projekta ietvaros bērni un jaunieši veic ne tikai izvēlētās vietas vēstures izpēti un izstrādā pētniecisku darbu, kurā fiksē tās esošo stāvokli, bet arī realitātē veic dažādas aktivitātes sabiedrības informēšanai par zudušo namu kā laikmeta liecības nozīmi. Piemēram, veido plakātu vai stendu, kuru var novietot pie esošās mājas sienas vai muzejā, var izveidot audiogidu u.c. Visas aktivitātes fiksē, dokumentē fotografējot un veidojot projekta pierakstus – dienasgrāmatu.

Īstenotie projekti veicinās jauniešos atbildīgumu un uz sabiedrisko labumu vērstas darbības iniciatīvas.

5. Konkursa dalībnieki ir 4.-12. klašu skolēni un profesionālās izglītības audzēkņi.

Projektu darbs sākumskolā un pamatzglītības programmā piedāvā pētīt skolēnam to, kas viņu visvairāk interesē, dziļāk apgūt pētīšanas un IT prasmes, mācīties sadarbību. Šī darba forma dot iespēju skolēniem apgūt pētniecības darba prasmes radošā, interesantā veidā un ļaut pašiem pārliecināties, ka viņu veikums ir nozīmīgs. Sagatavojot skolēnu vidusskolas pētniecībai.

Īstenojot jauno kompetencēs balstīto mācību saturu, projekta darbs vidējās izglītības līmenī ir iekļauts padziļināto kursu ietvaros. Konkursa tēma pieļauj projekta darbu izstrādāt Vēsture II un Sociālās zinātnes II kursu ietvaros. Pēc projekta darba izstrādes skolēns var to gan ievietot portfolio, kas ir noteikti attiecīgo padziļināto kursu mācību programmās, gan iesniegt konkursam līdz norādītajam datumam.

Darbi tiek vērtēti trijās grupās:

A grupa: 4.-6. klase;

B grupa: 7.-9. klase;

C grupa: 10.-12. klase un profesionālās izglītības audzēkņi.

Darbs veicams individuāli, pāri.

VĒSTURES UN
SOCIĀLO ZINĪBU
SKOLOTĀJU
BIEDRĪBA

Vēlams, ka skolēns/i un audzēkņi izvēlas darba konsultantu – pieaugušo.

6. Darbu iesniegšana

Darbus līdz **2025. gada 28. martam** 1) jāreģistrē VSSB mājas lapā un 2) jānosūta konkursa organizatoriem (Lūdzu **neizmanto** ierakstīto vēstuļu/bandroļu saņemšanu). Darbu iesūtīšanas adrese:

Mirdzai Stirnai / konkursam “Vēsture ap mums”

Rīgas Latviešu biedrības un nacionālās kultūras atbalsta fondā

Merķeļa ielā 13

Rīgā, LV-1050

vai

Darbu var iesūtīt elektroniski

Vitai Hermansonei e-pasts: vita.hermansone@gmail.com

Baibai Atmanei, e-pasts: abaiba@gmail.com

7. Darbu noformējums

Iesniedzamais darbs sastāv no:

- 1) apraksta veidlapas (veidlapa šī nolikuma pielikumā);
- 2) projekta darba / pētījuma apraksta pa soļiem

Darbi iesniedzami valsts valodā. Avoti pielikumā var būt oriģinālvalodā.

Darba titullapā norāda konkursa darba nosaukumu, autora klasi/kursu (ja darbs veidots pāri – vecākā dalībnieka vecumu).

Darbi, uz kuriem norādīts autora vārds, netiks vērtēti.

Reģistrējot darbu dalībai konkursā norāda darba nosaukumu, ziņas par autoriem, konsultantu un skolu. Reģistrācijas veidlapa **mēnesi pirms darbu nodošanas termiņa** atrodama Vēstures un sociālo zinību skolotāju biedrības mājaslapā www.vsb.lv.

8. Vērtēšana.

Pēc finālistu atlases un viņu darbu sakārtošanas atbilstoši iegūto punktu summai notiek darbu atšifrēšana. Uz darbu prezentēšanu tiek uzaicināti tikai finālisti. Fināls **2025. gada maija sākumā**. Vērtēšanas komisija ir tiesīga noteikt finālistu skaitu, vadoties no konkursā iesniegto darbu skaita.

Darbu vērtēšanas kritēriji:

Darbus vērtē 2 kārtās.

Pirmajā kārtā tiek vērtēts:

1) pētījums - katru darbu vērtē žūrijas komisijas 2 dalībnieki atbilstoši kritērijiem: darba atbilstība konkursa tēmai, darba mērķis, uzdevumi, noformējums, korektas atsauces uz izmantotiem informācijas avotiem un to pārbaudāmība, atbilstošu avotu izmantojums pētījumā, avotu interpretācija, izmantotā literatūras saraksts, secinājumi.

2) projekta darbā ieguldītais sabiedriskais darbs.

Otrajā kārtā uzaicinātie finālisti prezentē savu darbu. Žūrijas komisija pilnā sastāvā uzklausa pretendentes, vērtējot prasmi pastāstīt par savu projekta darbu, argumentēti atbildēt uz jautājumiem, radošumu.

9. Vērtēšanas komisija sastāv no VSSB pārstāvjiem, kā arī augstskolu mācībspēkiem, arhīvu un muzeju darbiniekiem, Rīgas Latviešu biedrības un citiem pieaicinātiem speciālistiem.

10. Dalībnieku apbalvošana

Konkursa noslēguma sarīkojums paredzēts **2025. gada maija beigās vai jūnija sākums (datums tiks precizēts)**. Uz konkursa noslēgumu un apbalvošanu uzaicina **visus konkursa dalībniekus un konsultantus**. Dalībnieki un konsultanti saņem apliecības par piedalīšanos konkursā. Konkursa atbalstītāji piešķir dalībniekiem balvas.

Eustory konkursa finālistiem dāvā iespēju piedalīties jauniešu vasaras akadēmijā kādā no Eustory dalībvalstīm (nepieciešamas angļu valodas zināšanas, jābūt sasniegtam 16 gadu vecumam).

11. Konkursa rīkotāji un atbalstītāji.

Konkursu rīko Vēstures un sociālo zinību skolotāju biedrība sadarbībā ar EUSTORY – vēstures tīklu Eiropas jauniešiem.

Konkursa atbalstītājs Valsts prezidenta kanceleja un Latvijas Valsts prezidents **Edgars Rinkevičs**

Konkursu atbalsta: Rīgas Latviešu biedrība, Latvijas kara muzejs, Latvijas Okupācijas muzejs, Latvijas Nacionālais vēstures muzejs un Latvijas Nacionālais arhīvs, kā arī dažādas izdevniecības.

11. Konkursa darbu pieteikuma forma: Pievienota atsevišķi.

12. Informācija par konkursu

VSSB rīkotajos pasākumos un interneta mājas lapā www.vsb.lv

VĒSTURES UN
SOCIĀLO ZINĪBU
SKOLOTĀJU
BIEDRĪBA

- Par organizatoriskiem jautājumiem:

sazinoties ar projekta koordinatori Vitu Hermansoni, 29149289, e-pasts: vita.hermansone@gmail.com

sazinoties ar projekta koordinatori Baibu Atmani, tālrunis 29776060, e-pasts: abaiba@gmail.com

- Par darba satura izstrādes precizējošiem jautājumiem:

sazinoties ar projekta koordinatori Aiju Bitenieci, 29395640, e-pasts: aija.biteniece@inbox.lv